

<http://www.kkbids.episkopat.pl/wprowadzeniedowkl/rutulal/wprowadzenie.htm#etykieta3>

S-033. WTajemniczenie Chrześcijańskie

Wprowadzenie ogólne

Godność chrztu

Obowiązki i czynności przy udzielaniu chrztu

Rzeczy potrzebne do udzielania chrztu

Uprawnienia konferencji episkopatu w zakresie adaptacji

Uprawnienia szafarza chrztu w zakresie adaptacji

WPROWADZENIE OGÓLNE

- 1.** Ludzie uwolnieni z mocy ciemności przez sakramenty chrześcijańskiego wtajemniczenia razem z Chrystusem umarli, razem z Nim pogrzebani i zmartwychwstali, otrzymują Ducha przybrania za synów i odprawiają z całym ludem Bożym pamiętkę Śmierci i Zmartwychwstania Pańskiego **1**.
- 2.** Przez chrzest wszczępieni w Chrystusa stają się ludem Bożym, a otrzymawszy odpuszczenie wszystkich grzechów, wyrwani z mocy ciemności, zostają wyniesieni do stanu przybranych synów **2**. Odradzając się z wody i z Ducha Świętego, stają się nowym stworzeniem i przez to zostają nazwani synami Bożymi i są nimi rzeczywiście **3**.
Naznaczeni darem tegoż Ducha Świętego w sakramencie bierzmowania, tym dokładniej upodabniają się do Pana i napelniają Duchem Świętym, tak aby niosąc o Nim świadectwo światu, doprowadzili jak najrychlej Ciało Chrystusa do pełni **4**.
Uczestnicząc następnie w zgromadzeniu eucharystycznym, przyjmują Ciało Syna Człowieczego i piją Jego Krew, aby otrzymać życie wieczne **5** i wyrażać jedność ludu Bożego; ofiarując zaś siebie razem z Chrystusem, mają udział w powszechnej Ofierze, którą jest cała społeczność odkupionych **6**, składana Bogu przez Najwyższego Kapłana. Modlą się także, aby przez pełniejsze działanie Ducha Świętego cały rodzaj ludzki stał się jedną Rodziną Bożą **7**.
Te trzy sakramenty chrześcijańskiego wtajemniczenia tak się z sobą łączą, że doprowadzają do pełnej dojrzałości wyznawców Chrystusa, którzy w Kościele i w świecie pełnią posłannictwo właściwe całemu ludowi chrześcijańskiemu **8**.

GODNOŚĆ CHRZTU

- 3.** Chrzest, brama do życia i królestwa Bożego, jest pierwszym sakramentem nowego prawa; przyniósł go Chrystus wszystkim ludziom, aby mieli życie wieczne **9**, a potem wraz z Ewangelią wierzył go swojemu Kościołowi, gdy polecił Apostołom: “Idźcie i nauczajcie wszystkie narody, udzielając im chrztu w imię Ojca i Syna, i Ducha Świętego” **10**. Dlatego to chrzest jest przede wszystkim sakramentem tej wiary, przez którą ludzie, oświeceni łaską Ducha Świętego, dają odpowiedź na Ewangelię Chrystusową. Kościół swoje podstawowe i główne zadanie uważa pobudzanie wszystkich, czy to katechumenów, czy rodziców dzieci chrzczonych, czy chrzestnych, do tej prawdziwej i czynnej wiary, dzięki której złączeni z Chrystusem, zawierają albo umacniają Nowe Przymierze. Do tego celu zmierza zarówno pasterskie nauczanie katechumenów i przygotowanie rodziców, jak liturgia słowa Bożego i towarzyszące rządowi chrztu wyznanie wiary.

- 4.** Ponadto chrzest jest sakramentem, przez który ludzie wchodzą do wspólnoty Kościoła i tworzą razem budowlę na mieszkanie Boga w Duchu Świętym **11**, stają się królewskim kapłaństwem świętym narodem **12**. Chrzest jest także sakramentalnym węzłem jedności, łączącym wszystkich, którzy są nim naznaczeni **13**. Ten niezmienny skutek w liturgii łacińskiej jasno wyraża sam obrzęd sakramentu, gdy w obecności ludu Bożego ochrzczonych namaszcza się krzyżmem. Ze względu na to wszyscy chrześcijanie najwyższą czcią powinni otaczać obrzędy chrztu i nikomu nie wolno powtórnie go udzielić, jeżeli został ważnie udzielony także przez braci odłączonych.
- 5.** Obmycie wodą, któremu towarzyszy słowo **14**, a tym właśnie jest chrzest, oczyszcza ludzi od wszelkiej zmyły grzechu pierworodnego i osobistego oraz czyni ich uczestnikami Bożej natury **15** i przybranymi dziećmi **16**. Chrzest bowiem, jak to wyrażają modlitwy poświęcenia wody, jest obmyciem odradzającym **17** i narodzeniem, które pochodzi z nieba. Wezwanie Trójcy Przenajświętszej nad przystępującymi do chrztu sprawia, że nazaczeni Jej imieniem, poświęceni są Jej na własność i wchodzą we wspólnotę z Ojcem i Synem, i Duchem Świętym. Do tego głównego obrzędu przygotowują i prowadzą czytania biblijne, modlitwa wspólnoty i potrójne wyznanie wiary.
- 6.** Chrzest dalece przewyższa oczyszczenia przepisane przez stare Prawo, bo sprowadza te skutki mocą tajemnicy Męki i Zmartwychwstania Pańskiego. Ci bowiem, którzy przyjmują chrzest, złączeni w jedno z Chrystusem na podobieństwo Jego śmierci i zanurzeni razem z Nim w śmierci **18**, są w Nim przywracani do życia i razem z Nim zmartwychwstają **19**. We chrzcie bowiem obchodzi się i odprawia misterium paschalne w tym znaczeniu, że przezeń ludzie przechodzą ze śmierci grzechu do życia. Dlatego przy udzielaniu chrztu, zwłaszcza w Wigilię Paschalną lub w niedzielę, powinna jaśnieć radość zmartwychwstania.

OBOWIĄZKI I CZYNNOŚCI PRZY UDZIELANIU CHRZTU

- 7.** Przygotowanie do chrztu i chrześcijańskie nauczanie bezsprzecznie należy do ludu Bożego, to jest Kościoła, który przekazuje i pielęgnuje wiarę otrzymaną od Apostołów. Przez posługę Kościoła Duch Święty powołuje dorosłych do Ewangelii, a dzieci otrzymują chrzest i wychowanie w wierze tegoż Kościoła. Jest bardzo ważne, aby już w przygotowaniu do chrztu z kapłanami i diakonami współpracowali katecheci oraz inni ludzie świeccy. Wypada nadto, aby przy udzielaniu chrztu lud Boży reprezentowali nie tylko sami chrzestni czy rodzice dziecka i bliscy, lecz w miarę możliwości także przyjaciele i członkowie rodziny, sąsiedzi i inni przedstawiciele miejscowego Kościoła. Wszyscy niech biorą czynny udział, by okazała się wspólna wiara i wyraziła wspólna radość, z jaką nowo ochrzczonych przyjmuje się do Kościoła.
- 8.** Zgodnie ze starodawnym zwyczajem Kościoła człowiek dorosły nie może być dopuszczony do chrztu bez chrzestnego, wybranego ze wspólnoty chrześcijańskiej. Ma on pomagać chrześcijaninowi przynajmniej w ostatnich przygotowaniach do przyjęcia sakramentu, a po chrzcie dbać o jego wytrwanie w wierze i w chrześcijańskim życiu. Podobnie przy chrzcie dziecka ma być obecny chrzestny, jako przedstawiciel zarówno rodziny ochrzczonego, rozszerzonej w znaczeniu duchowym, jak i Kościoła, naszej Matki; w razie potrzeby ma on wspierać rodziców w staraniu o to, by dziecko doszło do wyznawania wiary i wyrażało ją życiem.
- 9.** Chrzestny uczestniczy przynajmniej w końcowych rzędach katechumenatu oraz w samym obrzędzie chrztu, aby przy chrzcie dorosłego poświadczyć jego wiarę, a przy chrzcie dziecka wyznać razem z

rodzicami wiarę Kościoła, w której to dziecko otrzymuje chrzest.

10. Do przyjęcia zadania chrzestnego i wypełnienia czynności liturgicznych wymienionych wyżej w nr. 9 może być dopuszczony ten, kto:

- 1) został wyznaczony przez przyjmującego chrzest albo przez jego rodziców, albo przez tego, kto ich zastępuje, a gdy go nie ma, przez proboszcza lub szafarza chrztu i ma wymagane kwalifikacje oraz intencję pełnienia tego zadania;
- 2) jest wystarczająco dojrzały do pełnienia tego zadania, to znaczy ukończył szesnaście lat, chyba że biskup diecezjalny ustalił inny wiek, albo proboszcz lub szafarz ze słusznej przyczyny dopuszcza wyjątek;
- 3) przyjął trzy sakramenty wtajemniczenia: chrzest, bierzmowanie i Eucharystię oraz prowadzi życie zgodne z wiarą i z zadaniem, jakie ma pełnić;
- 4) nie jest ojcem ani matką przyjmującego chrzest;
- 5) jest jednym chrzestnym lub jedną chrzestną, chyba że dopuszcza się parę chrzestnych;
- 6) należy do Kościoła katolickiego i prawo nie zabrania mu pełnienia zadań chrzestnego. Jeżeli rodzice przyjmującego chrzest wyrażą takie życzenie, obok chrzestnego katolika (chrzestnej katoliczki) można dopuścić jako chrześcijańskiego świadka chrztu człowieka ochrzczonego i wierzącego w Chrystusa, ale nie należącego do wspólnoty katolickiej **20**. Co do odłączonych braci z Kościołów wschodnich należy wziąć pod uwagę specjalne przepisy dla Kościołów wschodnich.

11. Zwyczajnymi szafarzami chrztu są biskupi, kapłani i diakoni.

- 1) Udzielając tego sakramentu, niech pamiętają, że działają w Kościele w imieniu Chrystusa i mocą Ducha Świętego. Niech więc będą staranni w głoszeniu słowa Bożego i w udzielaniu sakramentu.
- 2) Niech się również wystrzegają wszelkich czynności, które by mogły być słusznie uznane przez wiernych za okazywanie komuś szczególnych względów **21**.
- 3) Poza wypadkiem konieczności nie wolno nikomu bez odpowiedniego zezwolenia udzielać chrztu na obcym terytorium, nawet swoim podwładnym.

12. Biskupi, główni szafarze Bożych tajemnic i kierownicy całego życia liturgicznego w powierzonym sobie Kościele **22**, rządzą udzielaniem chrztu, przez który dostępuje się udziału w królewskim kapłaństwie Chrystusa **23**. Dlatego niech się nie zwalniają od osobistego udzielania chrztu przede wszystkim w Wigilię Paschalną. Zaleca się im zwłaszcza udzielanie chrztu dorosłym i troskę o ich przygotowanie.

13. Obowiązkiem duszpasterzy jest pomagać biskupowi w nauczaniu i udzielaniu chrztu dorosłym, którzy im zostali powierzeni, chyba że biskup inaczej postanowi. Do ich zadań należy także odpowiednie duszpasterskie przygotowanie i pomoc rodzicom i chrzestnym przed chrztem dzieci przy współudziale katechetów i innych przygotowanych ludzi świeckich, oraz udzielanie dzieciom tego sakramentu.

14. Inni kapłani a także diakoni, jako pomocnicy biskupa i proboszczów w ich urzędzie, przygotowują do chrztu oraz udzielają go, o ile wezwie ich do tego lub wyrazi zgodę biskup albo proboszcz.

15. Przy dużej liczbie przyjmujących chrzest celebransowi mogą pomagać inni kapłani albo diakoni, a nawet ludzie świeccy, to jest przewidziane w odpowiednich częściach obrzędu.

16. Jeśliby kapłan lub diakon był nieobecny, a życiu nie ochrzczonego zagrażało niebezpieczeństwo, zwłaszcza gdyby był konający, chrztu udzielić może, a niekiedy powinien, każdy wierzący a nawet jakikolwiek człowiek kierujący się właściwą intencją. Jeżeli niebezpieczeństwo śmierci nie jest bezpośrednie, to w miarę możliwości powinien sakramentu udzielić świecki katolik, posługując przy tym formą skróconą, podaną niżej (nry 278-294). Dobrze by było, aby i z tej okazji zebrała się jakaś

niewielka społeczność lub przynajmniej aby byli obecni jeden czy dwaj świadkowie.

17. Wszyscy katolicy świeccy, jako członkowie ludu kapłańskiego, a zwłaszcza rodzice i - z racji obowiązków - katecheci, położne, pomocnice domowe, opiekunki społeczne lub pielęgniarki, a także lekarze, niech się starają przyswoić sobie, w miarę swych uzdolnień, wystarczającą znajomość poprawnej formuły chrztu w nagłym wypadku. Powinni ich tego nauczyć proboszczowie, diakoni i katecheci; biskupi niech zadbają w swych diecezjach o skuteczne sposoby tego nauczania.

RZECZY POTRZEBNE DO UDZIELENIA CHRZTU

18. Woda do chrztu ma być naturalna i czysta, tak z uwagi na prawdziwość znaku, jak ze względów higienicznych.

19. Chrzcielnica lub naczynie, w którym według potrzeby przygotowuje się wodę do chrztu udzielanego w prezbiterium, niech jaśnieją czystością i pięknem.

20. W zależności od klimatu danego kraju należy przewidzieć możliwość ogrzania wody.

21. Poza nagłymi wypadkami niech kapłan lub diakon nie chrzci inną wodą, jak tylko specjalnie w tym celu poświęconą. Jeśli w Wigilię Paschalną dokonano poświęcenia wody, powinno się ją, według możliwości, zachować na cały Okres Wielkanocny i jej używać dla wyraźniejszego podkreślenia łączności tego sakramentu z misterium paschalnym. Pożądane jest, aby poza Okresem Wielkanocnym święcić wodę przy każdym udzielaniu chrztu, by nawet przez same słowa poświęcenia jasno zaznaczyć tajemnicę zbawienia, którą Kościół obchodzi i głosi. Jeśli chrzcielnica jest tak zbudowana, że wypływa z niej woda, należy święcić tryskający strumień.

22. Wolno używać zarówno formy zanurzenia, która dokładniej oznacza uczestnictwo w Śmierci i Zmartwychwstaniu Chrystusa, jak i formy polania.

23. Słowa, przez które w Kościele łacińskim udziela się chrztu, są następujące: "Ja ciebie chrzczę w imię Ojca i Syna, i Ducha Świętego".

24. Do Liturgii słowa Bożego należy przygotować odpowiednie miejsce w kaplicy chrzcielnej lub w kościele.

25. Chrzcielnica, z której wypływa woda do chrztu albo w której się ją przechowuje, niech będzie przeznaczona wyłącznie do sakramentu chrztu i w pełni godna tego, aby tam chrześcijanie odradzali się z wody i z Ducha Świętego. Bez względu na to, czy mieści się ona w jakiejś kaplicy wewnątrz lub obok kościoła, czy w jakiejś części kościoła na widoku wiernych, należy ją tak urządzić, by w obrzędach chrztu mogło uczestniczyć wiele osób. Po skończeniu Okresu Wielkanocnego w miejscu udzielania chrztu wypada ze czcią przechowywać paschał i zapalać go podczas udzielania chrztu, aby od niego łatwo było zapalać świece ochrzczonych.

26. Te obrzędy przy udzielaniu chrztu, które mają być wykonywane poza kaplicą chrzcielną, niech się odbywają w różnych miejscach kościoła, stosownie do liczby uczestników i do szczególnego charakteru różnych części liturgii chrztu. Jeśliby kaplica chrzcielna nie mogła pomieścić wszystkich katechumenów i wszystkich uczestników, także te obrzędy, które zwykle w niej się wykonuje, można odprawić w innym

dogodniejszym miejscu w kościele.

27. Jeśli jest to możliwe, wszystkim nowo narodzonym powinno się udzielać chrztu wspólnie, w tym samym dniu. Bez słusznej przyczyny nie należy w tym samym kościele i w tym samym dniu udzielać chrztu więcej niż jeden raz.

28. Na właściwym miejscu będzie dokładnie określony czas chrztu, zarówno dorosłych, jak i dzieci. Poza tym udzielanie tego sakramentu niech zawsze ukazuje jego charakter paschalny.

29. Proboszczowie powinni dokładnie i bezzwłocznie zapisać w księdze chrztów imiona ochrzczonych, szafarza, rodziców dziecka i chrzestnych oraz miejsce i datę udzielenia chrztu.

UPRAWNIENIA KONFERENCJI EPISKOPATU W ZAKRESIE ADAPTACJI

30. Na podstawie Konstytucji o liturgii świętej (nr 63 b) Konferencjom Episkopatu przysługuje prawo przygotowania w krajowych rytuałach rozdziału odpowiadającego niniejszemu rozdziałowi Rytuału Rzymskiego, dostosowanego do potrzeb poszczególnych regionów. Po zatwierdzeniu takiego rytuału przez Stolicę Apostolską można go będzie używać na terenach, dla których jest przeznaczony.

Konferencje Episkopatu powinny:

- 1) Ustalić adaptacje, o których mówi Konstytucja o liturgii świętej (nr 39).
- 2) Dokładnie i roztropnie rozważyć, co z tradycji i charakteru danego narodu byłoby pożytecznie zachować; mogą także przedstawić Stolicy Apostolskiej i za jej zgodą wprowadzić jeszcze inne adaptacje, które wydają się im pożyteczne lub konieczne.
- 3) Jeśli natomiast w istniejących już rytuałach krajowych znajdują się jakieś elementy własne, mogą je zatrzymać lub dostosować, byleby zgodne były z Konstytucją o liturgii świętej i ze współczesnymi potrzebami.
- 4) Opracować przekłady tekstów tak, by były rzeczywiście dostosowane do charakteru różnych języków i kultur, oraz dodać odpowiednie melodie do śpiewu tam, gdzie to wydaje się potrzebne.
- 5) Dostosować i uzupełnić Wprowadzenie umieszczone w Rytuale Rzymskim tak, by szafarze w pełni rozumieli znaczenie obrzędów i sprawowali je w stosowny sposób.
- 6) W wydawanych staraniem Konferencji Episkopatu księgach liturgicznych zastosować taki układ treści, jaki najlepiej odpowiada potrzebom duszpasterskim.

31. Opierając się na zasadach podanych w numerach 37-40 i 65 Konstytucji o liturgii świętej, w krajach misyjnych Konferencje Episkopatu mają prawo osądzić, czy do chrześcijańskiego obrzędu chrztu można dostosować elementy wtajemniczenia, jakie dotychczas istnieją u niektórych narodów, oraz zdecydować, czy te elementy wprowadzić.

32. Wszędzie tam, gdzie Rzymski Rytuał chrztu podaje do wyboru kilka formuł, krajowe rytuały mogą dodać jeszcze inne, podobne w układzie i treści.

33. Śpiew jest wielką pomocą w obrzędach chrztu: stwarza on atmosferę jedności wśród obecnych, sprzyja wspólnej modlitwie i wyraża radość paschalną, którą te obrzędy powinny rozbrzmiewać. Dlatego niech Konferencje Episkopatu wezwą kompozytorów, aby zaopatrzyli w melodie teksty liturgiczne przeznaczone do śpiewania przez wiernych.

UPRAWNIENIA SZAFARZA CHRZTU W ZAKRESIE ADAPTACJI

- 34.** Szafarz, uwzględniając okoliczności i rozmaite potrzeby oraz życzenia wiernych, niech chętnie korzysta z różnych wariantów, na jakie obrzęd zezwala.
- 35.** Oprócz tych adaptacji, które przewidziane są przez sam Rytuał Rzymski w dialogach i błogosławieństwach, szafarz może wprowadzić, ze względu na różne okoliczności, jeszcze inne adaptacje, te mianowicie, o których mówi się szerzej we Wprowadzeniu teologicznym i pastoralnym do chrztu dorosłych i do chrztu dzieci.